státu, aby v zájmu své existence vývozní podnikavost průmyslu podporoval svou obchodní politikou. Ve vývozu je nutno nejprve usilovati o export tovarů, poněvadž tento je národohospodářsky nejcennější; je pak právě nepříznivým zjevem, že v r. 1923 vývoz tovarů činí percentuelně nižší sumu než v r. 1921; do popředí se r. 1923 dostává vývoz uhlí, dříví a cukru, tedy surovin a produktů zemědělského průmyslu. Stát může dnes vývoz nejúčinněji podporovati obchodními smlouvami a bylo by proto hříchem jinde nemožným, kdyby parlament z důvodů stranických práci tuto mařil. Jako stát exportní máme životní zájem na tom, aby po celém světě vládla zásada volného obchodu; zdá se, že dnes vývoj světové obchodní politiky se orientuje tímto směrem, což dlužno jen vítati. Volnost mezinárodního obchodu se nejvíce podporuje užíváním klausule nejvyšších výhod v obchodních smlouvách a je proto správné, že náš stat hned od počátku vzal klausuli nejvyšších výhod za princip své obchodní politiky. Evropa by zahynula, kdyby pokračovala v přehnaném ochranářství v době, kdy jeden stát je hospodářsky odkázán na druhý a kdy hospodářský prospěch jedné země je podmíněn prospěchem jiných. Heslo soběstačnosti je dnes absurdní, vede jen ku tvoření nezdravé industrie a k snižování životní míry obyvatelstva. Jest litovati, že dva význačné státy a sice Unie svým přemrštěným ochranářstvím a Francie svým opuštěním principu nejvyšších výhod brzdí cestu k volnému obchodu. Náš celní tarif není dnes dosti soustavný; smluvní cestou bude snížen tak, že bude poskytovati jen mírnou a přiměřenou ochranu. Zvláštním úkolem našeho státu musí býti vytvoření velkého hospodářského territoria ve Střední Evropě, kde by náš průmysl, do zemí středoevropských (nástupnických států) hlavně vyvážející měl své zabezpečené odbytiště. Nebyly bohužel využity čl. 222 smlouvy St. Germainské a čl. 205 smlouvy Trianonské, které umožňovaly zvláštní preferenční režim mezi ČSR, Rakouskem a Maďarskem. Ku vytčenému cíli nedojdeme pro politické a hospodářské překážky cestou celní unie středoevropské, zbývá nám tedy hlavně cesta smluvní. První krok k tomu bude smlouva čsl.-rakouská. St. Režný.

Národ, stát a národnostní menšina. O tomto thematě dotýkajícím se problémů mnoho sice již diskutovaných, ale stále dosud nedosti vyjasněných přednášel dne 11. listopadu 1924 ve Filosofické jednotě v Brně prof. Jaroslav K a l l a b. Dovodiv v úvodě aktualitu otázky národnostní v politice vnitrostátní a mezinárodní, uvažoval o pojmu národa. Zamítnuv definici anthropologickou, filologickou i právnickou, definoval národ jako j e d n o t u v e z p ů s o b u m y š l e n í, c í t ě n í a c h t ě n í, národnost pak jako vlastnost jednotlivcovu činící jej podílníkem v této jednotě. Jsou období a epochy, které neznají národnostního vědomí, tak antika a středověk. Jsou oblasti, kde národnostní otázka nevyvinula a nevyhrotila se tak, jako v oblastech našich, poněvadž tam vznikly dříve státy než národy. Tak na západě Evropy a ve světě anglosaském. Odtud mají jiný pojem národa tam a zde, ve střední a jižní Evropě, kde se nekryje národ se souborem státních příslušníků. Odtud osvícenský pojem národa a heslo sebeurčení národů tak, jak ho chápala Velká revoluce francouzská. Mírové smlouvy vidouce nutnost přiděliti národu státní území obývané příslušníky jiného národa zabezpečily mezinárodně práva menšin. Práva menšin jsou však vždy právy individuelními, právy jednotlivců na národnost, nikoliv právem celé menšiny jako kolektiva na samostatný státní život.

Po přednášce rozvinula se čilá debata, která týkala se hlavně definice pojmu národ a byla zajímavá mimo jiné tím, že se jí účastnili jednak filosofové (prof. Bláha, prof. Haškovec, prof. Rostohar, doc. Tvrdý, PhC. Hanák) jednak právníci (prof. Krejčí, dr. Neubauer, dr. Růžička).

Vůbec lze pozorovati, že brněnská Filosofická jednota nezůstává spolkem odborně-vědeckým, nýbrž že dovede — jak právě filosofická společnost má — přilákati a k debatám sjednotiti příslušníky oborů, jichž se dané filosofické théma dotýká; tak zejména při thematech rázu sociologického a politického spolupůsobí v jejích schůzích hojně právníci. Je to zjev velmi potěšitelný jako reakce proti úplné specialisaci a

isolaci jednotlivých oborů vědních, které k sobě mají mnohdy velmi blízko a které by si svůj vzájemný poměr měly ujasniti přímou diskusí, třeba že jsou tradovány na různých fakultách universitních. —n—

Výzkum slovenských pramenů v Římě pro dějiny církevní započal se letos. Dosud totiž byly studovány pouze prameny české pro vydání sbírky »Monumenta Vaticana«. Po převratu je nyní jisto, že musí býti doplněn také výzkum pro Slovensko, abychom si mohli utvořiti správnou představu o poměru našich zemí k církvi. Skutečně, jak v článku »Slovakische Forschungen« v Prager Presse (12. VIII. 24.) ukázala dr. M. Opočenská, která byla pověřena tímto studiem v římském československém historickém ústavě, již první studie ukázaly důležitost těchto badání a zároveň také i nedostatečnost vydání maďarských. Bylo by si jen přáti, aby se ve studiu rychle pokračovalo, abychom se záhy dočkali jasného obrazu na církevní dějiny slovenské. Ča.

Několik poznámek k nedostatku právnického dorostu ve finanční službě státní. V 9. čísle minulého ročníku uveřejnil p. min. rada Fux úvahu o poměrech, nastalých vyhýbáním se českého právnického dorostu službě státní a finanční zvláště a dotknul se následků, které toto v budoucnosti pro celý stát může míti. Celkem vzato uvedené skutečnosti odpovídají pravdě, a kdo aspoň poněkud nahlédl do poměrů ve finanční službě státní, bude s nimi jistě souhlasiti. Chci jen dotknouti se některých tvrzení, s nimiž nesouhlasím úplně a kromě toho upozorniti na některé okolnosti, které autorem zmíněného článku byly opomenuty, avšak mají značný vliv na rozhodování mladých právníků před vstupem do státní, resp. finanční služby. Ovšem na rozdíl od autora chci všímati si více poměrů na Slovensku, kde tato otázka jistě je palčivější než v zemích českých. Neboť je-li v historických zemích nedostatek právníků, jest na Slovensku v tomto ohledu stav přímo kritický. A všechna opatření svépomocná, ku kterým finanční správa na Slovensku sáhla, minula se dosud účinkem. Nic nepomáhají stipendia pro posluchače III. a IV. ročníku právnických fakult **Kč** 4000— příp. **Kč** 8000.— s podmínkou, že se po dostudování zaváže 5—6 let sloužiti ve finanční správě na Slovensku. Zůstávají většinou nepoužita. Rovněž dosti lákavá nabídka hotovým právníkům Kč 4000·— jakési odměny za to, že se zaváží sloužiti aspoň 5 let ve finanční službě na Slovensku. Povolování studií vlastním úředníkům může míti výsledek až za nějaký čas, po jejich dostudování. Jaké jsou vlastně příčiny těchto těžkostí finanční správy? Špatnému hmotnému postavení bych ani tak nedával viny, poněvadž to platí o všech státních úřednících, ohledně požitků platí stejný zákon pro všechny. A přece je celá řada resortů, kde právnického dorostu je jakž takž dostatek, příp. systemisovaný stav úplně jest obsazen. Myslím, že jedním z důvodů jest špatné vysvědčení, které dávají finanční správě její vlastní zaměstnanci. Jest divné a zdá se nepochopitelnou skutečnost, že stále a stále se mluví a píše o mimořádném zatížení finančních úřadů a o mimořádných požadavcích, které v důsledku toho kladou se na finanční úředníky, ale nikde dosud nebylo proneseno mínění, že mimořádná výkonnost vyžaduje zvýšené odměny. Neboť je-li nutno napnouti síly nad normál výkonnosti, požadované ve státní službě a nutnost tato všeobecně se uznává, jest třeba též odměny mimo normální služební požitky. Dosud bohužel vždy mluvilo se jednak o povinnostech větších, odměně za ně však nikoli. Toho měl by si býti vědom v prvé řadě stát jako zaměstnavatel. Neboť je-li na jedné straně strážcem sociálních práv hospodářsky slabých vrstev, a to strážcem přísným, měl by sám vůči svým zaměstnancům předcházeti dobrým příkladem. Nežádají jeho úředníci tak skvělých odměn, jaké dávají soukromí zaměstnavatelé svým úředníkům, ale co požadují, je dobrá vůle pomoci alespoň v mezích možnosti. Nechci pronášeti žádný kategorický soud, ale podle všeobecně dnes rozšířeného mínění tohoto smyslu se nedostává u finanční správy. Mezitím co mnohé resorty, o nichž se mluví, že pracují za normálních podmínek a tedy jistě nejsou prací přetíženy, na mimořádných výpomocích, vánočních remuneracích